

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 – 2014

Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín

---

2013/2113(INI)

9.9.2013

NÁVRH SPRÁVY

k európskej stratégii pre riešenie problematiky plastového odpadu v životnom prostredí
(2013/2113(INI))

Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín

Spravodajca: Vittorio Prodi

OBSAH

	Strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	7

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

**k európskej stratégii pre riešenie problematiky plastového odpadu v životnom prostredí
[2013/2113(INI)].**

Európsky parlament,

- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc (rámcová smernica o odpade),
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2006/66/ES zo 6. septembra 2006 o batériách a akumulátoroch a použitých batériách a akumulátoroch, ktorou sa zrušuje smernica 91/157/EHS,
- so zreteľom na smernicu Rady 96/59/ES zo 16. septembra 1996 o zneškodnení polychlórovaných bifenylov a polychlórovaných terfenylov (PCB/PCT),
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2000/53/ES z 18. septembra 2000 o vozidlách po dobe životnosti,
- so zreteľom na smernicu Rady 86/278/EHS z 12. júna 1986 o ochrane životného prostredia a najmä pôdy pri použití splaškových kalov v poľnohospodárstve,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov (smernica o obaloch),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 zo 14. júna 2006 o preprave odpadu,
- so zreteľom na smernicu Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2000/76/ES zo 4. decembra 2000 o spaľovaní odpadov,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2012/19/EÚ zo 4. júla 2012 o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH),
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/56/ES zo 17. júna 2008, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva v oblasti morskej environmentálnej politiky (rámcová smernica o morskej stratégii),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 13. septembra 2011 o účinnej stratégii pre oblasť surovín

pre Európu¹,

- so zreteľom na oznámenie Komisie z 13. februára 2012 s názvom Inovácie pre udržateľný rast: biohospodárstvo pre Európu (COM(2012) 60),
  - so zreteľom na oznámenie Komisie z 26. januára 2011 s názvom Európa efektívne využívajúca zdroje – hlavná iniciatíva v rámci stratégie Európa 2020 (KOM(2011) 21),
  - so zreteľom na Zelenú knihu Komisie Európska stratégia pre riešenie problematiky plastového odpadu v životnom prostredí (COM(2013) 123),
  - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
  - so zreteľom na správu Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín (A7-0000/2013),
- A. keďže právne predpisy EÚ sa nezaobierajú osobitne plastovým odpadom;
- B. keďže plastový odpad môže v životnom prostredí pretrvávať stovky rokov, má toxické účinky a narúša endokrinný systém, podnecuje karcinogénne prvky a prenikanie perzistentných organických znečisťujúcich látok do ekosystémov;
- C. keďže nedostatočné vykonávanie a presadzovanie právnych predpisov EÚ o odpadoch, nedovolené ukladanie odpadu a nesprávny spôsob dopravy plastového odpadu spôsobili vážne poškodenie životného a morského prostredia a zvýšenie vývozu odpadu, výsledkom ktorého je strata materiálov a zamestnanosti v EÚ;
- D. keďže ekoinovácie a ekodizajn plastových výrobkov sú rozhodujúce pre európsku konkurencieschopnosť, pomáhajú priemyslu prispôbiť sa tlaku vysokých cien zdrojov a nedostatku materiálov a rozvíjajú kľúčové podporné technológie pre trvalo udržateľnú spoločnosť;
- E. keďže pevné úsilie o posun k vyváženému, cyklickému hospodárstvu počas celého životného cyklu, založenému na koncepcii odpadu ako zdroja, by mohlo byť pre EÚ prínosom z hľadiska tvorby pracovných miest a rastu;
1. víta zelenú knihu Komisie a uznáva, že sú potrebné osobitné právne predpisy EÚ o plastovom odpade, ako aj prísnejšie vykonávanie existujúcich právnych predpisov týkajúcich sa odpadu;
  2. zdôrazňuje, že s cieľom zabezpečiť, aby bol prístup Európskeho spoločenstva k tokom odpadov jednotnejší v rámci prebiehajúcej legislatívnej kontroly vhodnosti a vzhľadom na to, že približne 40 % plastového odpadu pochádza z obalov, pričom iba v smernici o odpadoch sa ustanovuje osobitný cieľ týkajúci sa zberu plastového odpadu, je naliehavo nevyhnutné prepracovať túto smernicu a oddeliť predpisy o odpade týkajúce sa oblasti životného prostredia od pravidiel a noriem týkajúcich sa výrobkov, ako sú pravidlá a normy, ktoré patria do oblasti právnych predpisov týkajúcich sa priemyslu alebo obchodu;

---

¹ Ú. v. EÚ C 51 E, 22.2.2013, s. 21.

3. zdôrazňuje, že právnymi predpismi EÚ o plastovom odpade by sa mali vymedziť: osobitné ciele týkajúce sa zberu a triedenia a povinné kritériá recyklovateľnosti (spresňujúce rozdiel medzi mechanickou/organickou recykláciou a zhodnotením/spaľovaním; cieľom by malo byť, aby sa do roku 2020 dosiahlo aspoň 75 % recyklovaných plastov); osobitné označenie materiálov s cieľom poskytnúť spotrebiteľom informácie o ich mechanickej alebo organickej recyklovateľnosti; a napokon kritériá nahradenia plastových výrobkov na jedno použitie a s krátkou životnosťou materiálmi s opakovaným použitím a dlhšou životnosťou;
4. súhlasí, že s plastovým odpadom by sa malo zaobchádzať ako s cenným zdrojom a malo by sa podporovať jeho opakované použitie, recyklácia a zhodnocovanie; domnieva sa, že v každom prípade by sa malo do roku 2020 zakázať vyvážanie odpadu na skládky, súčasne by sa však vzhľadom na to nemala podporovať možnosť rekuperácie energie na úkor recyklácie; domnieva sa, že spolu s týmito cieľmi týkajúcimi sa recyklácie sa preto odporúča zaviesť primerané sankcie za spaľovanie recyklovateľného a biologicky rozložiteľného odpadu s cieľom zabezpečiť rovnaké podmienky pre rozličné druhy plastov; zdôrazňuje, že týmto by sa takisto zmenil neudržateľný vývoj, v rámci ktorého sa doposiaľ zvyhodňovalo použitie nových výrobkov pred nákladnejšími recyklovanými výrobkami;
5. domnieva sa, že najnebezpečnejšie plasty, teda tie, ktoré majú najnepriaznivejší vplyv na ľudské zdravie a životné prostredie (ako sú mikroplasty a plasty rozkladajúce sa za pomoci oxidačných činidiel) a obsahujú ťažké kovy, ktoré môžu takisto sťažiť proces recyklácie, by sa mali do roku 2020 čo najskôr prestať umiestňovať na trh alebo úplne zakázať; takisto sa domnieva, ako požaduje väčšina európskych občanov (a spotrebiteľov), že nastal čas postupne prestať vyrábať alebo zakázať do roku 2020 plastové výrobky na jedno použitie, biologicky nerozložiteľné a nekompostovateľné;
6. zdôrazňuje, že by sa mali prijať primerané opatrenia na podporu biologicky rozložiteľných, biologických a kompostovateľných plastových výrobkov pod podmienkou, že ich výroba nebude mať negatívny vplyv na poľnohospodársky výstup pre ľudskú a živočíšnu spotrebu; takisto sa domnieva, že spotrebiteľom by sa mali poskytnúť jasnejšie informácie o ich vlastnostiach;
7. požaduje viac investícií do výskumu a technológií zameraných na získanie trvalo udržateľnejších plastov a lepšie začlenenie rozličných druhov do výrobného procesu a činností ďalšieho spracovania, bez vplyvu na kvalitu materiálov; domnieva sa, že pre lepšie procesy biologického rozloženia, metódy triedenia odpadu, mechanickú recykláciu, ekodizajn a inteligentné balenie sú potrebné nové technológie; domnieva sa v tejto súvislosti, že program Horizont 2020 by mohol poskytnúť príležitosti reagovať na túto dôležitú spoločenskú potrebu a že výhody by boli ďalekosiahle tak pre životné prostredie, ako aj pre občanov, od vytvorenia nových hospodárskych činností k obmedzeniu odpadu znečisťujúceho more a rizík súvisiacich so zdravím;
8. domnieva sa, že je nevyhnutné prijať odvážne opatrenia na riešenie nezákonného vývozu plastového odpadu vrátane prísnejšieho presadzovania nariadení EÚ o preprave odpadu, ako aj prísnejších systémov monitorovania a kontrol v prístavoch a všetkých zariadeniach na spracovanie odpadu; poznamenáva, že pri predchádzaní nezákonnému vývozu musí

zohrávať úlohu uplatňovanie zásady rozšírenej zodpovednosti výrobcu, ako aj informovanosť spotrebiteľov; domnieva sa okrem toho, že EÚ by mala vo všetkých možných medzinárodných fórach, dohodách a inštitúciách presadzovať jednotný prístup k odpadovému hospodárstvu; takisto považuje za dôležité zabezpečiť prístup k spoľahlivým, porovnateľným údajom o tokoch odpadu, tokoch prichádzajúcich a odchádzajúcich z Európy, objemoch a systémoch hospodárenia;

9. verí, že európske obce a miestne samosprávy vyvinú maximálne úsilie s cieľom motivovať občanov, aby v súvislosti s plastovým odpadom prijali koncepciu cyklického hospodárstva, pričom podporia účinné systémy zberu a recyklácie a vytvoria primerané zberné miesta pre plastový odpad najmä v pobrežných oblastiach; takisto sa domnieva, že by mohli značne prispieť k zosúladieniu činností v oblasti odpadového hospodárstva v Európe prostredníctvom dohody o spoločných normách a postupoch;
10. požaduje zavedenie európskeho dňa plastového odpadu, v rámci ktorého by občania mohli za primeranú peňažnú odmenu vrátiť akýkoľvek objem plastového odpadu na vopred určené miesta, ako prostriedok na zabezpečenie dodávok recyklovateľných plastov a zvýšenie informovanosti verejnosti o recyklácii; domnieva sa, že v rámci tejto udalosti by sa mohli čistiť pláže ako symbolický príspevok k politike obmedzovania znečisťovania pobrežia plastovým odpadom;
11. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Odvetvie plastov v Európe vytvorí približný ročný obrat 300 miliárd EUR a zamestnáva 1,54 milióna osôb, údaje týkajúce sa odpadu však nie sú konsolidované, kolíšu od 25 MT vyrobených v roku 2008 podľa údajov Európskej komisie, do 13 MT v roku 2010 podľa údajov EEA. Bez spoľahlivých a porovnateľných údajov o výrobe, zbere, triedení, recyklácii, zhodnocovaní a likvidácii plastov je ťažké vytvoriť cieleňú a účinnú politiku, najmä pokiaľ ide o činnosti proti nezákonným tokom odpadu. Je zrejmé, že vplyv plastov na životné prostredie sa stále podceňuje.

V rámci kontroly vhodnosti smerníc o toku odpadu táto zelená kniha poskytuje včasnú možnosť zamerať sa na súdržnú a ambicióznú harmonizáciu právnych predpisov. Prvým krokom by preto malo byť vytvorenie osobitných právnych predpisov EÚ o plastovom odpade a stanovenie súvisiacich cieľov, ako aj prísne vykonávanie súčasných predpisov.

Vzhľadom na to, že približne 40 % odpadu pochádza z obalov, je vhodné začať naše hodnotenie touto oblasťou. V súvislosti s plastovým odpadom nie sú stanovené nijaké ciele okrem smernice o obaloch a odpadoch z obalov, ktorá sa od roku 1994 nezmenila a v ktorej sa stanovuje množstvo vyzbieraných plastov na 22,5 %. Nastal čas upraviť normy podľa novej situácie vo výrobe a zabezpečiť, aby boli zlučiteľné s povinnosťami ostatných odvetví v oblasti životného prostredia vzhľadom na hierarchiu stanovenú prostredníctvom rámcovej smernice o odpadoch. Ak sa smernica o obaloch a odpadoch z obalov nereštrukturalizuje prostredníctvom oddelenia štandardov a noriem v oblasti obchodu/priemyslu/hospodárskej súťaže od povinností týkajúcich sa životného prostredia, nebudeme môcť riešiť problém týkajúci sa 40 %. Prepracovanie tejto smernice by malo zahŕňať pravidlá týkajúce sa ekodizajnu, na základe ktorých by bol možný zber a triedenie odpadu na účinnú recykláciu s použitím novej technológie (napríklad infračervené a osobitné označenie) a recyklovateľných materiálov. Na základe toho bude mať náš európsky priemysel možnosť stanoviť normy a súčasne zachovať, alebo dokonca zvýšiť svoju globálnu konkurencieschopnosť.

Okrem toho odvetvie by malo vyvinúť väčšie úsilie, pokiaľ ide o transparentnosť informácií, s cieľom jasne vymedziť vlastnosti výrobkov, ktoré uvádza na trh: je nevyhnutné, aby spotrebiteľia vedeli, či plastový výrobok, ktorý si kúpili, je recyklovateľný, kompostovateľný, biologicky rozložiteľný alebo vratný, s cieľom uľahčiť proces triedenia. Tento druh inovácie by podporoval činnosti v oblasti výskumu a vývoja a vytvorenie pracovných miest, súčasne by bol prínosom pre životné prostredie. Prostredníctvom všetkých týchto opatrení by sa zaviedla hierarchia odpadov a zabezpečilo sa, aby sa recyklácia riadila opakovaným použitím plastov, ale aby sa uprednostnila pred rekuperáciou energie spaľovaním. Všeobecná možnosť je, že skládky odpadu by sa nebrali do úvahy ako vhodná možnosť spracovania plastového odpadu a veríme, že čoskoro sa prijme konečný dátum ich zákazu (navrhujeme rok 2020, keďže sa domnievame, že niektoré členské štáty majú stále problémy s rozšíreným zberom triedeného odpadu a nemôžu využiť iné možnosti).

Plasty predstavujú veľmi cenný zdroj, aby sa vyvážali na skládky alebo jednoducho spaľovali. Ak chceme zaručiť koherenciu európskej hlavnej iniciatívy v oblasti energetickej účinnosti

a využiť koncepciu cyklického hospodárstva takisto pre plasty, je nevyhnutné prestať podporovať niektoré činnosti, ktoré zvyhodňujú neudržateľné využívanie, ako je vyváženie na skládky alebo spaľovanie recyklovateľných plastov.

Veľmi dôležitá je potreba jasne vymedziť, čo predstavuje rekuperáciu a odstrániť mýtus o tom, že sa rovná recyklácii (najmä ak sa pod pojmom rekuperácia myslí rekuperácia energie spaľovaním plastov). Nemala by to byť voľba buď – alebo, ale lineárny proces podpory najprv obmedzenia, potom opakovaného využitia a napokon recyklácie. Ako môžeme zabezpečiť väčšiu príťažlivosť recyklovaných plastov, ak sú skutočné trhové ceny príliš vysoké, aby umožnili lepšie začlenenie opakovane použitých plastov do nových postupov výroby plastov? Prečo sú recyklované plasty drahšie než novo vyrobené druhy? Nemali by sme teda podporiť recykláciu namiesto spaľovania (ako robíme doposiaľ), aby spaľovanie recyklovateľných a biologicky rozložiteľných plastov bolo drahé a nemoderné? V konečnej analýze je problém, ktorý je stále zreteľnejší; čo chce Európa urobiť so spaľovňami, ktoré sa zachovali prostredníctvom priamych alebo nepriamych dotácií, aby sa pokryla ich nevyužitá kapacita? Je otázkou času, kým priamo alebo nepriamo podporíme recyklačné zariadenia. Je nevyhnutné, aby sme uviedli na trh viac recyklovaných materiálov s cieľom znížiť jednotkové náklady na ich výrobu a zabezpečiť, aby boli dôležitejším prvkom súčasného systému a súčasne vytvorili viac ekologických pracovných miest.

Preto sa na základe zavedenia cieľa zameraného na dosiahnutie 75 % recyklovaných plastov do roku 2020, povinných kritérií recyklovateľnosti a osobitných označení uľahčujúcich triedenie začne diskusia a podporí použitie modernejších a účinnejších systémov odpadového hospodárstva. Tento proces sa ďalej podporí (a takisto sa zabezpečí splnenie cieľov) prostredníctvom financovania výskumu a vývoja v oblasti lepších postupov recyklácie, zberu a triedenia, ako aj modernejších materiálov, najmä pokiaľ ide o ich opakované použitie a trvanlivosť.

Tie druhy plastov, ktoré nepatria do tohto modelu, najnebezpečnejšie pre životné prostredie a ľudské zdravie a tie, ktoré nie sú v súlade s plánom pre efektívne využívanie zdrojov, ako sú plasty rozkladajúce sa za pomoci oxidačných činidiel, mikroplasty a plasty na jedno použitie, by sa mali postupne prestať uvádzať na trh alebo úplne zakázať.

Ďalší zásadný krok je zabezpečiť spoločný záväzok občanov, výrobcov a verejných správ a profesijných združení. V tomto rámci je takisto prvoradé zvýšiť povedomie prostredníctvom informačných kampaní podporujúcich informovanosť verejnosti – ako je európsky deň plastového odpadu. Najväčšie úsilie tu musia vynaložiť miestne orgány: sú zodpovedné za organizáciu všetkých činností súvisiacich s likvidáciou plastového odpadu, nielen komunálneho, ale takisto priemyselného a nebezpečného odpadu, a v neposlednom rade odpadu z pobrežných a námorných zariadení.

Morský odpad je vážny problém, ktorý sa nevyrieši len kampaňou. Pri zvyšovaní povedomia a podpore iného zodpovedného prístupu k riadeniu našich morí a zachovaniu biodiverzity – takisto vzácného zdroja potravy – bude rozhodujúca dobrovoľnícka činnosť.

Jedna časť problému súvisí s medzinárodnou dopravou a nedostatočným plnením Bazilejského dohovoru: v súvislosti s týmto rozmerom je nevyhnutný pevnejší záväzok EÚ aj národných vlád. Môžeme začať zabezpečením prísnejšej kontroly tokov a jasnejších pravidiel v našich medzinárodných dohodách, aj tých, ktoré sa týkajú zjavne nesúvisiacich oblastí, ako

sú výmena technológií alebo vzdelávanie: mali by sme viac podporovať naše environmentálne vhodné materiály, postupy a projekty s cieľom zabezpečiť prijatie európskej normy na celosvetovej úrovni.